

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIO QUINZENAL

ANY XI. NUM. CCXXX — Abril VI — MCMXXV

Preu: 50 cèntims

SUMARI

La guitza, per R. Rucabado.—Moralitats i pretextos, per J. M. López-Picó.—Poesia catalana: Cant d'inici, per R. Blasi Rabassa.—Les tres darreres conferències de Josep Maria Junoy, per Josep F. Ràfols.—Poesia italiana (dialecte romanesc): La serenata, per Cesare Pascarella (Trad. A. Esclasans).—Popularitats eruditzades, per J. Fornell.—Prosa catalana: La solució, per Joan Sallarès.—La crítica a l'estranger: Del Surréalisme (fragments), per Albert Thibaudet.—Almanac.

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE CATALUNYA, 125

BARCELONA

Historia de Catalunya

de N'Antoni Rovira i Virgili

Se subscriu a les següents llibreries:

Verdaguer, Rambla del Mig, 5.—Puig Alfonso, Plaça Nova, 5.—Editorial Poliglota, Patritxol, 8.—Nacional Catalana, Gran Via, 613.—Llibreria Italiana, Rambla Catalunya, 125.—Llibreria Catalonia, Plaça Catalunya, 17 i a la direcció de Edicions Pàtria, Diputació, 95. BARCELONA

IL CONVEGNO

Rivista di letteratura
e di arte

Via Borgo Spesso 7

MILANO

Bibliothèque Universelle et Revue de Genève

Directeur: Robert de Traz

Pour tous renseignements s'adresser
à la S. A. des Editions «Sonor»

46 rue du Stand

GENÈVE

La Revue Rhenane Rheinische Blätter

Periodique mensuel illustré
en deux langues - Littératures française
et allemande contemporaines
Histoire - Arts - Finance
Abonnement 40 Francs

MAYENCE - RHEINSTRASSE 65

REVISTA D'ITALIA Società Editrice «Unitas» Viale Monforte, 12 MILANO	LA NOUVELLE REVUE FRANÇAISE Dir. Jacques Rivière 3, Rue de Grenelle PARIS	LE MERCURE DE FRANCE Dir. Alfred Valette 26, Rue de Condé PARIS	VIENT DE PARAÎTRE Dir.s R. Gas et E. Borel 21, Rue Hautefeuille PARIS
LES NOUVELLES LITTÉRAIRES Dir. Frédéric Lefevre 6, Rue de Milan PARIS	EUROPE Dir. Albert Crémieux 7, Place St. Sulpice PARIS	NOSOTROS Dr. Alfredo Bianchi Libertad, 543 BUENOS AIRES	LE OPERE E I GIORNI Dir. Mario Maria Martini Salta S. Caterina, 6-2 bis GENOVA
REVUE DE L'AMÉRI- QUE LATINE Dir. Ern. Martinenche Chez Exprinter 2, Rue Scribe PARIS	PEGASO Dir. R. Mezzera Calle S. Salvador, 2309 MONTEVIDEO	L'EUROPE NOUVELLE Dir. L. Weiss 53, Rue Chateaudum PARIS	L'ITALIA CHE SCRIVE Dir. A. F. Formiggini Vicolo Daria, 6-A ROMA
L'ESPRIT NOUVEAU Dir. Ozenfant et Ch. E. Janneret 3, Rue du Cherche-Midi PARIS	LA RENAISSANCE D'OCCIDENT Dir. Maurice Gauchez 95, Rue Berckmans BRUXELLES	ALFAR Revista de Publicación mensual LA CORUÑA	INTENTION J-R. de l'Odéon PARIS (6)
PROA Avenida Quintana, 222 BUENOS AIRES	REVISTA DE OCCIDENTE Av. Pi y Margall, 7 MADRID	LES MARGES 110-B. St. Germain PARIS	REPERTORIO AMERICANO Apartado, 553 S. JOSÉ DE COSTA RICA

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL

ANY XI. NUM. CCXXX — ABRIL VI — MCMXXV

LA GUITZA

Fer rodar una esfera a cops de peu, és ben bé el gest típic d'un temps d'anarquia. Al football hi trobarem ultra un deport, una filosofia social. I el lluitar a veure qui li ventarà una guitza més forta, és també una lluita molt característica d'una època en que molt fines i delicades esferes espirituals es tracten amb l'aire de qui fa un shoot.

Es un gest d'una simplicitat eloqüentíssima. Hi han els teams sociològics, estètics, civils, cadascun dels quals fa volar la seva especial pilota. Adhuc la sàtira és fàcil, quan la veritat es pot fer anar així a cops de peu.

D'aquí ve, sens dubte, l'afició increïble. Cadascú hi troba el goig secret d'engegar als aires, amb el gest màxim del despreci humà, un

globus que és imatge d'un ordre, d'un sistema. És la guerra civil de les extremitats inferiors de l'home amb quelcom d'esfèric, graciós i innocent, rodó, *arrodonit*, en sa petitesa.

Passa prop meu un futbolista blasfemant: és que fa goal amb l'esfera de la paraula digna. Al vagó, un equip esbalota com negres: és que *xuta* la esfera de la educació. En moltes matèries periodístiques, socials, i àdhuc cíviques s'hi coneix dins de l'escriptor, del ciutadà, o del buròcrata, el jugador en deliri, el peu enlaire.

La guitza és, en aquest segle rublert de sociologia, un gest social i àdhuc polític i científic, que defineix una generació.

R. RUCABADO

MORALITATS I PRETEXTOS

UNA MICA DE CATALÀ DEL QUE ARA ES PARLA

Finesa i geometria han definit els comentaristes la vida de Pascal.

Finesa i geometria. Perquè el premi en fou la soledat? Aquest interrogant, del qual la soledat mateixa es fa més austera no ens arriba a trasbalsar sino per la por que l'exemple pascalià, com els millors exemples, es desvirtuï en pobles com el nostre en el qual la soledat es torna eixuta, sense finor i sense estructura, com els sorrals, per tal com no és un refugi que deixa enfora les mondanitats benestants, convivents, habituals entre el desig i la desmasia, sino que ella mateixa queda enfora, deixada, hostilitzada, oferta i blasmada al ras.

Soledat d'espera dels colonitzador sembriats de cançons de caserna. Menys encara.

Els colonitzadors canten de vegades: *Serveu les lleis, ràpids en obeir!* perquè poden dir:

*Feu que cadascú fos cert
de collir allí on hauria sembrat.*

Nosaltres no sentim aquestes veus i la nostra soledat no té ni aquesta espera ni el cant de Kipling no hi té tornaveu.

Farem el gest de sembrar però la sorra és estèril. No ens serà permès ni el simulacre del gest de collir.

Soledat mòbil i ennuvolada de la inconsistència d'ella mateixa. Soledat de l'atzar del vent que anima i eixuga una mateixa onada de sorra.

Finesa i geometria, on son que fessin la nostra certesa de collir allí on hem sembrat encara que fos l'altra soledat, a fi de comptes menys inhumana?

SUPRARREALISME

Una revolució que es fa des d'una revista.
I a les pàgines de la revista revolucionària
es dolç de poetitzar:

*Hi ha una esperança d'estrelles dins la
transparència de les llàgrimes.*

(Si convé, direm que era ironia.)

CRÍTICA DE CRÍTIQUES

Enginyoses enraonies entre els autors. Curiosa, lleugera simpàtica volubilitat de paraules i d'al·lusions. Els autors, diu un autor, ens hi trobem en família. El lector, però, és possible que s'hi trobi ben indiscret devegades.

A. PALACIO VALDÉS

Honest i viril. Una mica difícil de penetrar, com una llar anglesa, però si arribeu a ser-hi admès us sentiu com a casa vostra amb les

qualitats de llibertat i de respecte que fan una llar vostra.

Pocs lectors del país, em deia, un dia, un libretter castellà al·ludint l'obra d'aquest novel·lista.

Naturalment, pensava jo; el país està per la llar de tots, café, cinema, llocs en els quals la facilitat del tutejament supleix la reserva del cor, senyoria de les idees i centre de la llar de cadascú.

I en conseqüència al país li sobra pornografia i li manquen pisos amb quarto de bany.

Que això no té res a veure amb A. Palacio Valdés? Més del que us penseu. Net i ben banyat, definiríem l'estil total d'aquell escriptor.

MARGINAL

Els humils no son una classe especial ni tan sols un títol de comedia. Tenen prou orgull per ésser més i molt més.

J. M. LÓPEZ-PICÓ

POESIA CATALANA

CANT D'INICI

Canto Germà el terror que em veié néixer,
el poble que em bressà i el camí ombrívol
on jo gosava de l'amor primera.

Canto Germà les comes solejades,
sagnoses, orejades i argilenques
on mil avellaners creixen i fruiten
i on canten treballant les plegadores.

Canto Germà l'amor que em jaquí un dia
i la fretura d'una aubada nova.

Canto Germà el mestral i las ventades,
canto el vent-pluig i la bonança dolça,
els vells garroferars qui la mar aimen
i l'hora cap-tardana que ells perfumen.

Canto Germà l'enyor dels monts altívol,
dels cingles i espadats i dels abismes;
canto l'encís de les clotades fèrtils
i el remòreig sonor de les fonts clares.

Canto Germà els costers que cicatritzen
els còrracs dels aiguats de primavera,
aquells costerars plens de vinyars auris
que ens donen de sa sang i be ens nodreixen
—vinyars fecunds que ja cantava Plini.

Canto Germà la mar blava i ardida
que anys ha solcava el piadós Eneas,
la mar que ens parla de l'augusta Roma
—la Roma que ens portava l'olivera
serena com la mar i com les comes,
la Roma que ens guiava amb mà mestrívola,
la Roma que engendrava nostra gènera.

Canto Germà els records de nostra història,
les ombres del passat i les llegendes.

Canto Germà el bell Camp de Tarragona.

R. BLASI RABASSA

LES TRES DARRERES CONFERÈNCIES DE JOSEP MARIA JUNOY

«Els drets i els deures de la joventut», conferència pronunciada davant un públic principalment d'estudiants, organitzada per una entitat escolar, és un càntic optimista i d'alentament als joves. Termina per una invocació a l'esport, que és la dèria d'avui dia, i per una evocació de la mort que és l'oblit—ai las!— d'avui dia.

La posició de Josep Maria Junoy dins la intel·lectualitat catalana és una posició detrurera, arborada, gairebé diríem heròica: d'home que s'espilla en els dos grans i únics bons miralls, que són la bellesa de l'antiguitat clàssica i la veritat de la religió catòlica; i que reb mitjançant aquests dos miralls els raigs benefactors de la inspiració divina. Tot el bo i millor de la seva rúbrica quotidiana a «La Veu de Catalunya» palesa el que diem; el mateix passa amb ses «Conferències de combat»; el mateix passa amb les seves tres conferències darreres.

Pels joves dedicats en absolut a una disciplina tècnica, les conferències de temes generals i endreçades tot just a la gent escolar tenen una valor extraordinària. La solvència en una activitat científica, per molta importància social que tingui, no té importància individual si no va aparellada amb una forta formació de l'esperit que's trasllueixi en una exemplaritat de vida. Ja som en un temps en que tots plegats ens tenim de convèncer de que tot això de la cultura no té mes que un valor secundari i que el valor primordial del viure deu raure en el fons de la nostra ànima, ben intimament format segons els dogmes i les prescripcions de la Església Catòlica, Apostòlica, Romana, i amb la cooperació valuosa de totes les grans institucions dels artistes, poetes i filòsofs antics. Armats amb aquestes dugues armes formidables res tenim de temer de les modernes influències puix encara ens beneficiaran ja que fins poden posar a l'hora el bagatge capital de referència sens llevar-li per res la substancialitat.

El senyor Junoy parla dels drets i dels deures de la joventut, de la necessitat ineludible

per a la joventut de tenir un mestratge—cosa ben distinta de una tirania intel·lectual—, de la obligació que té de mantenir-se exaltadament jove. El secret que deu cercar-se és la equilibrada fusió d'aquestes dugues coses, ve a dir el senyor Junoy: de una selecta recepció i de una franca originalitat. Els vells tenen la experiència, els joves de més valer tenen la original intuïció, però tant si tenen com si no tenen una molt original intuïció, els joves tenen sempre el foc de la joventut, davant del qual els vells deuen fer acatament respectuosíssim. Altrament, reciprocament, els joves deuen venerar la sàvia experiència dels vells que per a assolir, dins lo humà, una perfecció deu servir encara un deix del vigor juvenívol. Intel·lectualment, i en tots els ordres, el «jove perfecte» seria el que sapigués unir a la vigoria juvenívola els tresors meravellosos de la sàvia experiència. Quan volem presentar-nos com a àngels davant de l'altar de Déu ens apremem a dir per boca de l'escolanet en el principi de la missa que és *ad Deum qui lætificat juventutem meam*. Heus-aquí tot el símbol fulgurant de la joventut: d'aquesta joventut a la qual En Junoy es dirigeix amb un posat atlètic, però no solsament d'un atletisme físic, sinó d'un atletisme integral que suposa una completa avenença amb una cultura física de una cultura intel·lectual, tècnica i religiosa. Stendhal, Nietzsche i Walt Whitman representen per l'escriptor tres moments de forta passió, de vigoria juvenívola; representen les tres deus nodridores d'una completa joventut: la intensitat de la passió amorosa, la intensitat de la passió intel·lectual, la intensitat de la passió deportiva. Elles poden ser (ben portades) nobles i en alt grau fructíferes, però hi té d'haver una altra passió més enlairada que aquestes que les entoni, que les justifiqui, que les valori: aquesta passió—ja ho haurà endevinat el lector—és la profunda fè i la caritat cristianes com a remeis per a que un cop assolits els grans objectes exclusivament humans no vingui l'orgull i ens

ho tiri a rodar tot. La professió intel·ligent i ardorosa del cristianisme impossibilita això en absolut perquè ens dona una perfecta idea de la nostra petitesa i limitació, perquè ens investeix, per a sempre, de la humilitat.

Volem expressar aquesta fonamental idea amb les paraules mateixes amb les quals el senyor Junoy termina el seu fascicle:

«Hom hauria d'assolir la capacitat, en potència, de tota la biologia, de tot el cerebralisme, de tot el lirisme deportiu de Stendhal, de Nietzsche i de Walt Whitman, no per si mateixos, sino perquè servissin de base, de fonament, de punt de suport.

Ésser capaços, ésser capacitats, ésser aptes per a la violència passional més desfermada, per a la transmutació de valors morals més agosarada, per el màxim bojal cant panteístic, i, alhora, passar-hi de llarg, per pura i simple voluntat.

Heu's aquí la gran superació.

Una volta assolit aquest alt grau, només ens restaria aleshores, de no sentir-nos-en orgullosos.

Punt difícilíssim. Trencacolls subtil. Parany suprem.

La bona solució depèn d'un altre combat aferricat, d'un altre esforç, d'una nova superació.

La victòria sobre el nostre orgull de superació de la superació.

El triomf definitiu de la cristiana humilitat.»

Recordin aquestes paraules tots els joves estudiants quan la victòria—dins qualsevol activitat—els acaroni aparentment.

«Crear un públic» es titula la segona de les tres conferències de les quals ara parlem, i en ella pledeja En Junoy per la compenetració del públic i la intel·ligència mitjansent un enraonat descens d'aquesta, descens que no deu tenir cap altre fi més que elevar el públic. En això hi deu col·laborar la crítica que, quan és bona, «tant o més que una ciència o una estètica és una moral». Aquest públic que En Junoy vol que es creï—i que a mi em sembla que poc a

poc ja es va creant—és el que possibilita la vida de la intel·ligència, que del contrari en va treballaria. I com en la conferència que ara mateix hem comentat, l'autor torna a dirigir-se a la joventut, i diu que en la joventut sempre hi deu pensar el crític des del seu lloc intermig entre el públic i la intel·ligència.

Si aquestes dues conferències venen a ser un admoniment moral, encara que aparentment el tema no s'ho porti, tampoc és cap altra cosa la titulada «El gran art local d'En Joaquim Sunyer», per la qual presenta En Junoy la pintura del gran artista sitgetà com un bell exemple a seguir en el sentit de puríssim esforç per arribar a una perfecció mitjansent l'aprofundiment de les millors característiques ètniques. Ningú com En Sunyer ha sapigut sostreure's a les temptadores corrents universalistes que han fet avui aminorar la valor pictòrica de ben notables mestres. En Sunyer ha restat limitat a la seva terra i des d'allí ha enviat allà on convingué el resultat de les seves recerques de l'ànima plàstica—o plasticitzada—del paisatge català, de la mar catalana, de la noia catalana. I és per aquest esforç precisament pel que son avui apreciades ses pintures, filles de França en un principi, però resoltament renovades per la substància nostra. Aquells turonets i aquells pins de la pintura sunyeriana, aquelles tendrors grises, rosades, nacarines—o altres vegades torrades puixantment—son la troballa de la nostra matèria..... de la nostra matèria i del nostre esperit. Res millor que llegir la conferència d'En Junoy davant de les pintures d'En Sunyer—o, a no poguer, davant de les reproduccions fotogràfiques de les pintures d'En Sunyer—per a compendre com ha estat bellament comprès tot l'esforç i tot el reeiximent d'aquest esforç pel seu intel·ligent comentarista que ha contat amb un intim sentit d'evocació les primeries de son obra entre *les charmes* de París, dels quals després s'en separà per estimar panteísticament la seva inmillorable terra.

JOSEP F. RÀFOLS

POESÍA ITALIANA

(DIALECTE ROMANESC)

LA SERENATA

I

L'altra nit, quan anava a despullar-me,
tot de cop—què es això?—sento que truquen.
Demano:—Quí?—Responen:—Soc Ninetto;
baixa corrent, que t'haig de dar una nova.—
Davallo. L'obro. I diu:—Righetto, apressat!
Cuita que sortirèm de serenata!....

Ho havèm resolt de sobte!—Enhorabona;
però, tan tard? I amb una nit tan negra?—
No em fa cas; i replica:—Els de la colla
son al davant de cal fornê; ens esperen
al carreró del Pino. Au, mòu-te, mòu-te!—
Pujo a casa; ja engrapo la guitarra;
ja prenc la capa, el ganivet, la pipa;
i anèm de tronc al carreró del Pino....

II

Plantats allí, davant la cantonada,
amb el séu clarinet hi ha Peppe Cianca,
i amb la seva timbala Sciabighella,
i, acarontant l'acordiò, hi ha Schizzo.
D'antuvi, a la taverna, on hi ha una llàntia,
ja entrèm fent colla a remullar la llengua;
i després, tot de dret per Biscione,
Piazza San Carlo, travessèm el Ghetto....
Sota el Moro, repiquen les campanes
de San Francesco, per cridar l'aurora.
Fa un plovisqueig. No es veu passar ni una ombra.
Semblèm soldats que fassin la patrulla!
I en tombar la pujada del Rampino:
—Ja hi sòm!—Ah! Ja es aquí?....—Nino s'atura.

III

Allà mateix on hi ha la Madoneta
que cada nit li encenen la llanterna,
Jo, Peppe Cianca, Schizzo i Sciabighella
cerquèm racer dessota una portada.
Ell fa un petó, i el llença a la finestra,
i s'arrenca a cantar:—«Flor d'argelaga,
tu que tens més claror que les estrelles,

i mes i tot que els llessamins ets blanca!....»—
No era finida encara aquesta cobla
quan sona un clarinet en la foscúria.
Llamp de rellamp! Això cal que s'esbrini!
Fem quatre passos i escrutèm les ombres....
Però Ninetto diu:—No hi ha temença;
calma, amics; doncs que fèu? Que ningú es
[mogui!

IV

Mentrestant, dins la boira, amb passa lenta,
i embolcat amb la capa, un home avança....
Nino es planta dessota la llanterna
i li diu somrient:—La benvinguda!....
L'altre calla. S'atura, es treu la capa,
la doblega, la llença amb gest de repte;
després, fregant el mur, fa mitja volta;
la torna a prendre, i bras estés, la aguanta.
Quan, tot de sobte, un ganivet llampega.
Se sent un crit:—Déu méu! Mare! Ninetta!....—
(Callèu, que encara em sembla que l'escolto....)
Féu dugues passes, s'aferrà a una reixa
prop d'un portal, dessota d'una escala,
i al mig del fang va caure mort per sempre.

V

Heu vist Schizzo?! Llença a terra l'orga;
fa un salt damunt el mort; es treu la daga;
s'arrenca a corre avall com una fúria,
i el mirèm com es perd en la tenebra.
Ens apropèm a Nino. Ai, míser, míser!
L'alcèm fòra del fang, a pes de brassos,
d'en mig d'un doll de sang que al pit li raja.
Respira. Poc a poc, amb molta cura,
fem que obri els ulls, i hò i torçant els llavis,
ja ens diu:—Truquèu un truc a aquella porta!
Vull veure-la altre cop, abans no em mori!....—
Fa un sanglot, fa els badalls de la agonia;
i escoltèm com, al lluny, Schizzo ulula:
—Veniu, companys, que ja ha trobat la paga!....

CESARE PASCARELLA

(Trad. A. ESCLASANS)

POPULARITATS ERUDITZADES

UNA METAMÒRFOSI DEL COMTE ARNAU

Es llegeix a l'Enciclopèdia Espasa (art. Mataplana), i a la nova edició de la Història de Catalunya de l'Aulèstia, anotada i comentada per E. Moliné i Brasés (I. 138), que la imaginació popular ha fet del Comte Arnau l'heroi de la reconquesta catalana.

Desfigurar sense probes la creació popular més representativa de Catalunya és un crim contra l'Esperit.

A LA REVISTA, qui de la fidelitat a l'Esperit n'ha fet bandera, és on pertoca estampar-ne el comentari.

De temps, havíem de dir amb En Maragall, condolguets: la cançó ha mort, la cançó ha mort! El poble ja no la canta, i els erudits li neguen: adés la valor històrica, adés la valor de màxim document folk-lòric.

Si el poble ja no la canta, és per no sentir-s'hi la Consciència actual ben emmotilada. Si els erudits no la estimen, prou serà per mal-fiança injusta, de que puguin reflectir la Intel·ligència aquestes cançons diamantinament eixides d'una magna llegendària.

Una malentesa dignitat de classe—satíricament fuetejada per En Milà, en una poesia—congruà l'anatema de Mn. Parassols damunt la cançó i la llegenda d'Arnau. Tal volta un afany eixorc d'ennobrir el record del Comte ha fantasiajat avui un heroi de Reconquesta.

Però, l'anhel del Poeta, la pruija maragalliana d'emblanquir la cançó negra, no s'ha pas realitzat. Socialment, col·lectivament pot purificar-se l'ànima d'un símbol; episòdicament, no s'assoleix tan bella finalitat.

I tú, Arnau, has de saber que la llegenda te va val per ésser la de *El Comte* antomàsic, un paradigma social però, humiliat, no res valdria si no fós altra cosa que retalls—autèntics o nó—de la vida d'Arnau d'Urg, senyor de Montgrony i baró de Mataplana.

Socialment, l'ànima teva, «que és una cançó», ha d'emblanquir-la la dignificació col·lectiva. També, prèviament, pot emblanquir-la el Verb, la Poesia, per tal que refongui, creador, l'humanívol ideari. Tot altra intent no passarà d'una minça emblanquinada.

Cert, avui el poble no pot cantar altrament

que d'esma «El Comte Arnau», puix les prerogatives de classe que li enfongueren la vida sortosament són mortes. Però tampoc remoregen els nous aires que ritmin els cants de la «noia amb la veu viva» dictant-li la «cançó nova», «la blanca» de tonada amorosida, contraposada a la vella per a «redimir l'humanitat».

Mentre no sigui així, mentre que «una pastora d'ull blau», «tot cantant la cançó estranya», no se'l vagi «estimant al Comte Arnau», tan se val que's provi de regirar la llegenda: la cançó serà infrangible. Si, passionalment, l'ahir no s'avé amb l'avui, el passat no es repasta, ni s'esborra.

I la veu nova, que ara es conlliga a la vella per a repastar els trets de El Comte, vol fer-ne un Cid català. Veus llegendàries de la terra el crearen patró de tots els vicis, i l'infernaren per tal; l'altra veu nova que, en la terra, preten tenir-hi l'arrel (es diu ressò de la Tradició) vol fer-li guanyar el cel batallant contra l'alarb.

Fantasiosament gloriós, com l'heroi èpic qui, de mort, guanyà batalles, oh! Comte Arnau! foragitaras els moros de Montgrony quan feia temps que no hi eren com no fos cosa que la gesta esdevingués, per a major glòria teva, abans de encarnar-te home. Fill del segle XIV, la mitja lluna ja era un xic lluny de les terres, quan nasqueres: per empaitar-la doncs, al temps que les ultratjava, abans del IX, ho faries amb forces prehumanals.

Així s'enfronten dos fets paradoxalment. A l'hora que amb nous ideals de vida per guiatge, somiavem un fermall de set panys pel sepulcre del Ruy Diaz burgalés, en conjurem una plasació nova, ripollesa.

Del castell de Mataplana, tradicionalment espaventós, maleït, se'n fa un fogar de Fè i Pàtria. Els que'n fugiran esgarrifats, tement aparicions infernals eixides d'entre ses runes, es creuaran amb els qui de genollons vagin a besar-les en peregrinació devota.

De les mines sacrilegues del Comte, adés vies de pecat, s'en faran enginys contra l'inva-

sor infidel. Els camins de la Concupiscència, eixorca per egoista, se'ls capgirarà en medis de l'ideal, fecond sempre.

De les viles, deia el Comte «que malguanyades estan»; també ho deia dels castells, i per la mateixa raó, rebutjava la Comtesa les monedes que Arnau li assenyalava per a dotar a llurs filles. Debades, contra tals declaracions, suposar lligitims trofeus de guerra gairebé sants si fossin guanyats al moro, els cabals rampinyats, segons confessió de part.

Monedes, castells i viles testimoniaran així: una hora el braó patriòtic i religiós del Comte, altra hora, la seva moral baixesa i la seva impietat.

La XX^{ava} centúria, segle d'amor (!), no fretura recordar «les soldades malpagades» ni «mesures malrasades», per les quals coses el poble que'n patí condemnà El Comte. Bé seria profitós servir memòria de l'exemple que el passat volgué llegir-nos i, per mor d'ell, curullar nostres mesures i ben pagar les soldades; però, es més propi d'avui riure'ns d'exemples i oblidar-los, pietosos o... insensibles.

El Destí encara no l'ha ablanit per tú. La teva llegenda, Arnau tal com és, prou treballada ja, folk-lòricament cristal·litzada, no pot canviar-la ni la història. Les troballes erudites únicament podrien posar de manifest moments diversos de la seva evolució; altra cosa, no; mai canviar-la.

La Poesia, emperò, la creadora eterna, té

dret a laborar el teu mite. Amb tú, Arnau, hi tenen dret els poetes; no res hi tenen que veure els regiradors d'arxius.

Seria molt trista cosa, doncs, que les Parques, en afegir un fil nou al llarg teixit de ta vida, hi duguessin el que, sense probes, vol aportar-hi una erudició noblement afanyosa d'originalitat.

Es trista cosa, com deiem, que el Destí no se t'ablani; però, ja ho veus, la maledicció del poble encara dura: ni en la tranquila sina del món de l'oblit pots heure pau. En passar-ne el marxapeu, te'n arreassen per a llençar-te de nou a les disputes dels homes.

L'humanitat no ha pogut emblanquir l'ànima teva, i un home vol emblanquinar-te el corcer. Cavalcant-lo negre com el pecat, t'infernades per Santon; blanc, te'l faran montar per a anorrear els moros.

Però, per l'esperit del poble, Arnau, fem el sord a les sirenes històriques, i esperem, «esperem en silenci altres vingudes»,—paraules del Poeta a Adalaisa—puix no hem de blasmar desesperadament, com ella, del valor taumaturgic que, per l'esdevenidor, assoleixi socialment la Poesia.

Posem-hi la fè per alçar els cors que, malauradament, pel que toca a d'altres sectors de l'activitat humana, prou és ben just el crit punyent d'En López-Picó en la «Elegia»:

«Veritat, veritat, esforç inútil!»

J. FORNELL

PRÒSA CATALANA

LA SOLUCIÓ

En Miquel Sisquella, abans d'aconseguir la notorietat literària que actualment disfruta entre els nostres millors escriptors, als onze anys ja era considerat un notable fenomen en els estudis escolars, retraient-se la seva conversa assenyada i les seves aficions que practicava i que semblava havien entrat en ell massa prematurament.

Amb En Miquel, els seus pares hi tenien posades les més falagueres esperances.

L'altre seu fill, En Joan, era tota una altra

cosa. Descurós i no gens ben parlat, sols trobava ambient al carrer, acabdillant desenfrenades hosts de brivalls que estenien el camp de llurs malifetes per tots quatre costats de la ciutat.

Els seus pares tenien veritables disgustos del seu fer. Demés, no estava bé que ells, tan humils, tan ordenats i tan discrets com devien ésser amb el veïnatge de l'escala, haguessin de promoure certs ofegats escàndols que sovint es produïen entre les quatre parets baixes i gruixudes de l'intrincat soterrani on vivien.

Un dia baixava una veïna i, movent el cap, havia de dir:

—Ai, aquest Joan! ¿Què en farem d'aquest Joan?

Ell, pobre xicot, tot s'enrojolava.

En Miquel, net, amb son vestit d'indiana, restava llegint, com si res, sota una làmpada titil·lant.

I els que passaven per la porteria, calladament, es feien cent admiracions d'aquell contrast.

Però, no està pas en els nostres propòsits el parlar d'En Joan, sinó que és a En Miquel, sobre tot, a qui volem referir-nos, ja que és degut a ell que ens ha estat suggerit l'escriure el present conte.

Quan arribava Sant Pere o Santa Brígida, els veïns, i, particularment, els dos matrimonis sense fills que hi havia a l'escala, s'interessaven per saber la finesa de què havien estat objecte els porters de part d'En Miquel. I aquest, és clar, havia de desembolicar altre cop el quadro cal·ligràfic, havia de desenrotllar el mapa fet a vint-i-tres tintes, tot amb dedicatòria, o havia de repetir, en alta veu declamada, aquella tan tendrívola dècima que, en desfer l'envoltori del tortell, recità amb una lleu tremolor de barba i un parpelleig nerviós als ulls, posat de peus al seient de la seva cadira.

—Oh, que bonic! I en castellà, aquest any! I sempre hi queia alguna pessetona.

A l'escola, En Miquel, hi feia d'instructor perquè el mestre, amb ell, ja havia acabat son programa escolar, i, com a distinció i obsequi, el deixava anar a sa casa a menjar figues de moro quan n'era el temps.

En Pere, que era fuster, ensenyava, a l'hora de plegar, els quaderns i els diplomes atorgats al fill al seu patró i a l'encarregat.

—Mot bé, molt bé, Pere! Vós si que teniu un fill que és tota una esperança!

I li picaven suaument a l'espatlla.

El pobre Pere, llavors, sentia un íntim dolor per l'altre fill que, fora de fer d'escarrassot ajudant sa mare, mai havia servit per a res més. Caldria cercar-li aviat un ofici que s'avinqués al seu temperament.

Quant a En Miquel, el seu mestre sabia tan poc!...

Tots els dijous, el senyor del tercer pis li donava *La Nova Gaset*a, en qual dia publicava una pàgina de literatura per a infants, amb

dibuixos, concursos i certs entreteniments adequats a la intel·ligència dels nois i que anaven molt bé per a fer barrinar intensament als tendres lectors. Aquell full no es movia de la butxaca d'En Miquel durant vuit dies, arribant a un punt en què els sécs del paper esdevenien un taladre simètric dels plecs.

*La Nova Gaset*a havia adquirit la seva màxima popularitat: seixanta mil exemplars cada dia i setanta un miler els dijous. Era tot un èxit editorial.

En Miquel, ara començava a escriure petites coses originals. Havia endevinat algunes solucions en concursos que duia la *Gaset*a i fins una vegada obtingué un primer premi, consistent en un lot de llibres que tenien el caire dels fulls daurat.

Esperonat pels seus insospitats triomfs, provà fortuna de col·laboració.

Aprofitant una sorollosa caiguda del govern conservador, En Miquel, molt enginyosament, combinà un trenca-closques que equivalia a una profecia política i que encapçalà amb aquest suggestiu epígraf: «¿Quins noms formaran el nou Govern?» Ell, pacient escoltador de les llargues i fervents disquisicions polítiques de son pare, lliberal fins al moll de l'os i apassionat d'una colla de polítics els noms dels quals repetia sovint amb una segura ordenació de categories, combinà un cartipàs de càrrecs tan ben fet que en el pregon enigma d'aquell trenca-closques hi havia, segurament, la salvació del país. El senyor del tercer, correligionari d'En Pere, oferia el premi: una estatueta de la llibertat amb bombeta elèctrica i tot.

El pare d'En Miquel Sisquella no hi cabia de goig en veure que el seu fill era tan espavilat. Les set setmanes que feia que no tenia treball i aquella maleïda trencadura que s'havia manifestat en la seva pobre Brígida, tan sofrida i tan feïnera, amb l'angúnia de l'haver-la d'operar i l'oposició d'ella a deixar que fos operada, cert que eren grossos trastorns que havien minvat la blana tranquil·litat del seu caràcter bonatxàs i ingenu, però una idea tan atrevida i celebrada com havia tingut el seu Miquel, bé representava quelcom en els falaguers auguris que d'ell s'havien fet.

—Ai caram! Es a dir que és el seu Miquelet

aquest tal Sisquella que ha fet aquella mena d'endevinalla al diari?

I, en comprovar-ho afirmativament, el senyor Manuel de la xocolateria feia moure el cap com si no se'n sabés avenir.

De l'edició d'aquell dia, el porter en comprà dotze exemplars.

En el país, l'agitació política continuava prenent caires apassionadors....

A l'endemà matí, el carter portava set cartes amb la solució.

Ningú l'havia endevinada.

La combinació que havia fet En Miquelet era, certament, prodigiosa.

—Ah! Ja els en donarem de feina, ja, als que vulguin guanyar l'estàtua de la llibertat!—el porter deia, satisfet al seu fill.

En havent dinat, el carter entregava trenta una carta al senyor Pere.

Començaren a descloure-les.... Ningú, ningú ho endevinava. Algunes solucions demostraven un notable enginy, n'hi havia tres que gairebé ho havien aconseguit. Però aquell ministeri salvador, aquella fusió d'intel·ligències que, demés d'ésser de cap de brot, eren lliberals, ningú l'havia sapigut completar exactament de la faisó com el fill del porter l'havia somniada, si bé és veritat després de pensar molt amb les necessitats immediates que exigia la nació.

El noi, a fi de poguer comprovar els escrits tingué de fer campana a l'escola.

Aquell dia, tampoc no es va passar la baieta per l'escala i a les sis de la tarda els llums restaven, encara, apagats.

L'abundància del correu de la tarda fou una cosa mai sospitada, una clara revelació de com En Miquel havia arribat a apassionar els lectors de *La Nova Gasetta*. Trescents quaranta-vuit envelops de tots tamanys, classes i colors, ocultaven en son sí la solució de la caiguda del Govern.

El pobre porter ja estava marejat. Son fill esqueixava nerviosament els sobres i, d'una sola ullada, comprovava tot seguit que la solució, malgrat afinar-se cap a la totalitat, no era, precisament, la bona, l'autèntica.

Al matí següent, cap allà a les deu, el carter entrava a la porteria amb un paquet de sobres lligat amb un groixut cordill.

En Pere, qui estava disgustat perquè s'adonava que la seva esposa i el tràngol de la casa no s'atenia prou bé, de poc com no li ve un cobriment de cor.

—Si és servit, senyor Pere. N'hi ha mil-tres-centes-quaranta-quatre i aquí té la llibreta, que farà el favor de signar-me vuitanta set certificats.

La pobre Brígida aixecà el cap del silló, on restava materialment colgada de coixins; l'espòs es girà i llurs mirades es toparen: la d'ella traspuant un reny, la d'ell soportant una sotsmissió a l'aliena voluntat.

—Miri, senyor carter, entorni-se'n aquestes cartes. Sap?, nosaltres no les volem... És que el meu fill...

I la pobre dona es posà a plorar fort, molt fort, tal volta com no havia plorat mai en sa vida.

En Pere li tornava el paquet i la llibreta. Havia perdut la raó de les coses.

L'empleat de correus vacil·là. I quan anava a apoderar-se'n de nou, refusà imperativament. Ja són de suposar les raons amb les quals abonava la seva actitud. Que les cartes són del seu destinatari, que els cinc cèntims de cada una representen el guany del Govern i el sou de l'empleat, que de cap manera és possible retenir un document remès a una determinada persona, que la seva obligació, per damunt de tota raó sentimental, és entregar escrupulosament i exacta la correspondència...

Fou una escena humil en la qual cada un de sos grisos actors hi representava un important personatge.

A la tarda del mateix dia, l'administració de Correus remetia un nou paquet a la porteria del prodigi...

Eren dues mil cent set, aquest cop.

Amb el desordre d'aquells dies, la petita estada, fosca, plena de recons, amb l'aire enrarit i la natural humitat del soterrani, prenia l'esquerp aspecte d'un tuguri misteriós, propi per a tramari-hi complots; els feixos de cartes de diferents tamanys i formes—com si fos una murresca que evités el fer maliciar—hom hauria dit que contenien en son sí el discurs del cabdill que no pot contenir per un moment més els seus impetuosos projectes de renovació i reforma. El marit, atorollat per la situació especia-

líssima en que es trobava la família; En Miquel, rebegut de galtes, espaordit, com si temés imminent un càstig a la seva entremaliadura; son germà Joan procurava amagar cartes, apretant les unes contra les altres per reduir a la vista l'enorme quantitat, i en el seient gonflat de flonjors, la infeliç portera: una dona gemegant i una hèrnia creixent, ampliant-se, produint la dolor de l'esqueixament de la carn viva.

I a l'endemà, arribaren altres cartes, encara, tal l'obertura d'una resclosa que des de feia tres dies inundava de paper el recó dolcíssim i estimat on feia vida una família pacíficament.

A la tarda del mateix dia, n'arribaren més, encara.

En Pere, llavors, ja no sabia avenir-se a que hi hagués tanta gent desvagada, propícia a perdre el temps rumiant per resoldre la pensada d'un adolescent; ni, tampoc, es revenia de la sorpresa de veure com la gent es llançava a amoïnar-se i fer calendaris d'una cosa que era susceptible de cent variacions i resolucions.

La pobre Brígida a cada moment gemegava més i més fort.

El seu espòs restava acovardit.

—I ara, senyor Pere!—exclamà la senyora del principal.—Cal que tot seguit, si és que no vol ésser operada, li comprin un braguer a la seva senyora!

Uu braguer!

En Pere rumià una bella estona, després desaparegué escales amunt. Havia anat a veure el seu correigionari del tercer pis, però aquest restava tancat i deshabitat; ningú no en sabia res, però el cert és que havia desaparegut: feia dos dies que el pis no havia estat obert. El pobre porter sentí la punyida de veure que no podia ésser socorregut amb els diners necessaris per a comprar el tan necessari estri ortopèdic. Demés, ennuvolà son cervell la idea de què algú encertés el trenca-closques publicat per son fill: la promesa estàtua de la llibertat, per a ell poc existia.

Quina jugada! Ell que era el més aferrissat defensor i admirador polític de l'ex-estadant del tercer, desaparèixer sense ni tan sols donar-li comiat!...

En Pere, completament abatut, s'asseié enfront de la seva dona, la qual ara únicament dissimulava el seu sofriment i els seus gemecs

quan sentia algú pujar o baixar l'escala. S'abandonà a un llançament dels seus braços, caiguts verticalment a banda i banda de la cadira, perduda tota esperança de sortir-se d'aquell tràngol desesperador. Portava pagades quatre mil quatrecentes-vuitanta-cinc cartes, que representaven aprop de dues centes cinquanta pessetes, i ara no en tenia quaranta tres per a comprar un braguer.

A l'hora del correu, ara sortien dues portes més avall a rebre l'empleat de Correus.

En Miquel s'havia arraulit a un recó de l'estada; feia tres dies que no havia anat a l'escola i ja no se'l veia amb llibres als dits. La seva mare tenia el rostre contret del sofriment i la seva pell havia pres una color verdosa, molt estranya.

Eren les sis de la tarda.

Sobtadament, d'una revolada, fou oberta la vidriera. Era En Joan. Son pare llançà damunt seu una mirada repressiva.

En Joan entrà saltant i ballant, com se sol dir, mateix que si fos inconscient de l'atrotinada situació de casa seva i, sobre tot, de sa mare.

Enarbolava en ses mans un paper doblegat.

Era un bitllet de banc, de cent pessetes.

Son pare botà de la cadira i, ràpid, l'interrogà: —D'on ho has tret això?

El pobre Joan no podia explicar-ho. Per una escletxa de la camisa se li veia el pit panteixant i prenia alè d'una manera precipitada, com si galopés. Sa mare se'l mirava amb uns ulls de compassió! Després anà reposant-se i explicà el què havia esdevingut.

Ell estava a la cantonada; havia passat, rabent, un automòbil i, en girar, se li desprengué un maletí. L'automòbil continuà la seva accelerada marxa i en Joan darrera seu — una mena d'entrenament a mig fons que devia fer badoquejar quisab-lo a la gent— aixecant a l'aire l'adminícul de viatge; el cotxe se li allunyà, però ell comprengué que prenia el camí de l'estació. En arribar-hi, En Joan vegé una senyora amb capell, que plorava, un senyor amb ulleres, que intentava calmar-la i uns guàrdies que feien apuntacions en uns blocs, inquirint detalls que poguessin relacionar-se amb l'estranya desaparició. En Joan degué entrar a l'estació de la mateixa manera com ara acabava d'irrompre

a casa seva. Total, que fou petonejat per la senyora, felicitat pels guàrdies, admirat de tots els viatgers que allí hi havia i recompensat pel senyor de les ulleres amb aquell bitllet.

I és clar, si corregué per a entregar la maleta als seus desconeguts propietaris, què no devia haver fet ara que podia—barrejant-hi una bella acció—resoldre amb la paga concedida l'aflictiva situació de casa seva?

Son pare l'estrenyí en sos braços, son germà li féu un petó a cada galta i la malalta li passà la mà algunes vegades per l'occipuci.

A l'endemà en aquella casa havia canviat tot. Abans d'anar a dormir, el pare i els dos fills rentaren l'escala de dalt a baix i fregaren els metalls, cosa que tan mateix convenia. La Brígida ja no es queixava de son mal, per més que un doloret li fos persistent. El carter ja no havia dut gaires solucions — cent dinou representava una notable minva que feia pressuposar les acaballes d'aquell torneig que havia interessat massa.

En un moment que se li escapà son ànima tendrívola, l'atribulat porter havia exclamat:

—Ja ho veieu! Més de cinc mil concursants i cap ha sabut conjuminar el veritable govern de reconstitució nacional.

I afegí la dóna:

—Sort d'això; si no, ¿com ho hauríem arreglat, pobres de nosaltres, sense tenir el premi?

En Miquel, no poguent contenir els nervis i deseixint-se de l'atuïdora situació en què es trobava des de tants dies, aïrat, digué:

—Quin trapella, el senyor del tercer pis! Cada dia venir a omplir-nos el cap amb els seus discursos revolucionaris i ara no s'ha acostat de fa una setmana! El desagraït! Això que va fer-me posar el seu nom en el trenca-closques del nou govern com a ministre de justícia i lleis!

JOAN SALLARÈS

14 Gener 1925.

LA CRÍTICA A L'ESTRANGER

DEL SURREALISME (fragments), per *Albert Thibaudet*.

El valor de vida literària més constant, a casa nostra, de Rousseau ençà, es un provincià original (Ginebra al segle divuit feia el paper de província no solament davant París sinó també davant la província, i la producció d'energia té funcions relatives amb l'alçada d'on cau): el provincià que pren el seu bastó blanc, i se'l posa a la mà, o la simple barca, o la diligència, o bé el ràpid amb terceres, i que vé a dur son missatge a París: Stendhal, jo crec, es el primer qui va tenir consciència ben clara d'aquest ritme, qui va clarament experimentar-lo en el seu propi destí, qui va aclarir-lo no tansols amb les seves reflexions, sinó que fins i tot va instituir-lo amb una novel·la. «Le Rouge et le Noir», crònica de 1830, es també la crònica d'un segle; la «Comédie Humaine», la «Education Sentimentale», els «Derracinés», han vist la llum darrera d'ell i a imatge d'ell. Tota aquella novel·la forma un «trenat», com el de les vies fluvials damunt la «comarca» parisensa. I els destins dels escriptors també: el petit Renan que venia de Tréguier, Flaubert de Rouen, Barrés de Nancy; heu's aquí la hulla blanca captada pel secular enginyer francès per la central parisensa d'energia, d'on surt la corrent altra volta per encendre les bugies i

animar els motors a Tréguier, a Rouen i a Nancy. Si, aquest hivern de 1925, jo provo de fer ressortir d'entre les vingudes de provincians a París aquelles figures qui, per un moment, tan breu en la vida d'una literatura, engendren la corrent, en veig dos. (Deixo de banda la de Barrés, qui ens ha fornit corrent durant trenta anys, i que alimenta encara el bell recò de comarca on tinc la companya). D'antuvi Maurras, transportat pel tren de Marsella (el ràpid P.-L.-M. passa de llarg per Pas des Lanciers) i que ha dut a París un missatge filtrat, com un doll vaclusià, per la pedra calcàrea de Provença. I Martigues no es tansols la província, per París; car Marsella la reclama com a província seva, com Carpentras per Avinyó i Beaune per Dijon. Aquest provincià que conserva per ell la pols, la farigola i l'all del seu terror, s'ha fet seva, als ulls del geograf desinteressat, una vessant ben dibuixada del relleu francès, i ha determinat, per la seva obra, influència i atracció, un riu ben copiós, que rega bones terres i que transporta embarcacions. Es l'únic d'aquests vint-i-cinc anys del quart de segle que pot ésser classificat pel crític com a portador d'un «isme» complet i de carn i ossos, al darrera del Parnàs, del naturalisme, del simbolisme: el neoclassicisme. Parlo com a crític literari, vull referir-me al riu literari, a una influència literària. El neo-classicisme, disciplina literària francesa de la intel·ligència i del gust, s'ha

trovat que portava per còs, naturalment i elegantment, una doctrina política tota literària, una doctrina de «Geni»: si el tipògraf escriu aquest mot amb minúscula, no la rectificà pas; però faig constar que ho he escrit amb majúscula; parlo d'un Geni de la França, pensat literàriament, a la manera del Geni del Cristianisme, al qual convé admirablement un signe d'absència, una vacança, un pifrall bregat d'amaçona antiga, com la Idea del Rei. La «Action Française» es, en principi, un moviment d'escriptors i viu dins una atmòsfera en la qual reconeixem amb goig no tansols habituds literàries, sinó també la manera de viure dels homes de lletres, llur figura professional, llurs característiques d'amistats, odís, polèmiques. Anatole France deia d'ella que era l'únic periòdic llegible, però un polític pràctic el titlla d'inexistent, el confón amb l'«Intransigeant» de Rochefort, degut a que aquest polític es tan incapaç de situar-se en el nostre punt d'obir pickwickià, (vull dir literari), com nosaltres ho som de situar-nos en el punt de vista de la mecànica parlamentària i de la cuina electoral. Daudet és nat dintre la literatura, la respira i la viu hereditàriament, i ell és, per les seves qualitats i els seus defectes, els seus èxits i les seves dissorts, el cap de la nostra dinastia literària mes ufanosa i mes continuada; de la qual hom podrà escriure anys a venir una monografia com la de Lomèrie sobre els Mirabeau; la Idea del Rei serva per Maurras la figura anacrònica i pintoresca que tenia per Morèas la llengua de Ronsard; Bainville i Valois tenen ja llur lloc designat en un volúm quatrè de «Politiques et Moralistes». I les potències d'animació estètica entren en jòc, una acció s'exerceix damunt el món de la intel·ligència, una escola es forma, un costat del nostre paisatge literari va modelant-se, i el pabelló polític cobreix una mercaderia literària; ara m'ocupo només de la mercaderia...

Un reïx, però mil fracassen. Maurras vingué a París com el tamborinaire Buisson; la seva nota aguda va tornant-se, potser, una mica trèmula, però el rossinyol que havia sentit cantar, quan això va esdevindre-li, es un rossinyol (la «Musique Intérieure» ens en restitueix la veu pura) que havia fet vinclar la palmera de Delos i el «micocoulier» de Maillane. I el «nyiu-nyiu pam-pam» a donat el tò a tota una orquestra.

En la nostra carta literària d'avui, en la nostra hidrografia del delta parisenc, hi ha un altre exemple del mateix fet: un noi de província vingut a París seguint un cert ritme gambaire, portant un missatge en aparença original i salvatge, amb gust de terror, qui passa a París, per les fases següents: indiferència, befa, moda, influència, imitació, oblit; un zum-zumeig literari que cobreix un vast espai, i que està sostingut, borinot, al cap d'una cinta de ruta francesa? Només en veig, avui, un exemple: Rimbaud.

Fa uns quinze anys, hom suggerí a Barrés que Claudel era un gran poeta, desconegut del públic, i que seria cosa bella treballar per la seva gloria. Barrés, que feia aquest mateix servei a Péguy, acullí la idea benèvolament, i feu demanar a Claudel una notació de la

seva vida i la seva obra. Claudel respongué amb una lletra llarga, lluminosa i forta, que començava així, si fa no fa: «La gran influència damunt meu, ha estat la de Rimbaud...» Barrés, descoratjat no llegí més; ell, qui mes tard devia fer jornades de camí penós a l'Assia per recerchar fantàsticament el rastre d'algun místic persa, o bé dels Hasxixins que li excitaven la imaginació, no veia en Rimbaud (Rimbaud, un home de l'Est, i, per tant, com Claudel, un home lliure, en marxa vers el món, com Barrés vers Venècia) altra cosa que aquell mixtificador vagarós del qual hom parlava als cafès en 1885 el qual havia donat un color a cada vocal.

Avui, les «Illuminations» i «Une Saison en Enfer», llibrets escrits i mes tard destruïts per un xicot de divuit anys que, després, ja no té res més per dir a la literatura, modelen, com hem fet amb Claudel, un paisatge literari. Els simbolistes només s'interessaven per Rimbaud poeta, pel «Bateau ivre», la flor del qual sembla avui esgotada. Que el camí de Charleville a Paris hagi estat recorregut, tantes vegades, per un malalt; que la tendència a la fuga hagi tingut en ell caràcter conegut, classificat i descrit pels metges (en aquest cas es troven en el seu terreny, i el Doctor Voivenel estarà content), hom no sabria dubtar-ne: Rimbaud ha trovat les seves «Illuminations» en la fuga, com Poe trovà una part dels seus contes en l'alcohol, com Nietzsche una punta del seu pensament en la excitació d'un físic atacat. Una literatura en la qual no hi hagi ni malalts ni malalties es una cosa que no ha existit mai. Davant la literatura de fugues, el crític deu resistir-se a la temptació de dir, com el guardià d'estació al viatger impertinent: «Quedeu-vos a casa; per ventura viatjo, jo?»

La nova onada rimbaldina, la del Surréalisme, ens ha sorprès amb un atac brusc, concertat, sens dubte, durant tres mesos. Els manifestos s'han disparat des dels nius d'ametralladores. Organització i llançament, irreprotxables. El surréalisme existeix. Existeix i existirà mitjançant obres. Existeix per una consciència: consciència de la inconsciència, organització de l'inorgànic. Quan hom deia fa poc: carrer de Grenelle, — això significava ara el Ministeri d'Instrucció Pública, adés la N. R. F., dues cases de tota confiança. Avui això vol dir l'Ambaixada dels Soviets o la Oficina d'Estudis Surréalistes (un altre dia parlaré dels agents de relació). El Manifest del Surréalisme, d'André Breton, la «Vague de Rêves» que Louis Aragon desferma en «Commerce», la confrontació de René Crevel, d'André Desson, d'André Berge en els «Cahiers du mois», escampen damunt el moviment surréalista (que no es encara una revolució) una llum abundant, potser massa abundant. Jo voldria damunt d'ella, com Mallarmé, una mica d'obscuritat.

Els surréalistes, diu Louis Aragon, «distingeixen de sobte una gran unitat poètica que va de les profecies de tots els pobles a les «Illuminations» i als «Chants de Maldoror». Entre ratlles, llegeixen les confessions incompletes d'aquells qui un dia «han fixat el Sistema»; a la llum de llur descoberta la «Saison en Enfer» perd els seus enigmes, així com la Bíblia i algunes altres

confessions de l'home sota la cortina d'imatges». El surrealisme es una immensa facilitat. Entre els seus precursors Louis Aragon cita Saint-Pol-Roux, Saint-John-Perse i Léon- Paul-Fargue (em plauen aquests monossil-labs i aquests guions a la xinesca; recordo la dita de Rimbaud que tant fa pensar i imaginar: «Les revoltes antigues ronquen al centre del Celest Imperi.») Però precisament, en el mateix número de «Commerce», Fargue publica una «Suite Familiale», nerviosa, agitada, forta, vivent, bell fragment fet per durar, qui ens mostra la estètica farguiana absolutament oposada a la de «Vague de Rêves», i bastant pròxima de la de l'«Anabase»: «Deixa caure tan sols damunt la pàgina allò que destil·la. No tiris damunt la estalactita. No és pas una tetina. Cal que cada mot que caigui sigui el fruit ben madur de la suculència interior, la gota que rellisca del bec de la becada a punt. Serveix-nos cafè filtrat, només». (Just i bell, notaria el pare Edet, però tres imatges per una, volèu dir que es cafè filtrat?) El surrealisme és, precisament tot el contrari del cafè-filtrat: un colador fantàstic que vessa damunt els empedrats, amb el soroll infernal de la carreta revolucionària damunt els del carrer Honoré, o de la cuina rodada de la nostra companyia quan passavem per una ruta marmitada. Jo assenyalo i tot, en aquest gènere, a Aragon, com un dels més bells fragments de literatura surrealista, la relació del somni de M. de Lavalette reproduït en la «Intel·ligència» de Taine, i d'una manera general, molts fragments dels «Anals mèdico-psicològics», la història del gendarme S...., per exemple, extrets per Taine, amb un gust d'artista, pel seu llibre. El surrealisme és la facilitat, la immensa facilitat dels somnis. Però pels artistes que volen jugar dins la vida damunt el marc de l'art, la facilitat sols té valor de matèria, d'enemiga, d'aliment d'una disciplina. La facilitat es una etapa necessària i Aragon ho indica parlant així al passat: «Experimentavem tota la força de les imatges. Havem perdut el poder de manejar-les. Havíem esdevingut llur domini, llur joguina. En un llit al moment d'adormir-nos, al carrer amb els ulls ben oberts, amb tot l'aparell del terror, donavem la mà als fantasmes. El repòs, la abstenció del surrealisme feien desaparèixer aquests fenòmens.» Així el negre i el porc de Rimbaud. Però quan aquests fenòmens desaparegueren

per Rimbaud, la literatura desaparegué també. I el surrealisme sembla creat per abundar en literatura, sobretot en ella. Es tracta, per ell, d'organitzar aquesta fenòmens. d'incorporar a la literatura la fugida enfora de la literatura. No és un cercle viciós, sino el cercle vivent de tota creació artística. Com s'en deseixirà?

El lloc que avui ocupen Mallarmé i Valéry ens ensenya que una part del public que llegeix ha entrat en matemàtiques especials i s'avé a veure els problemes literaris sota figura de abstracció, de limit teòric, de depuració. Reprenèu, doncs, d'«Anthinea» alguna pàgina a la gloria dels sòlids, preneu d'altra part el «Poisson soluble» d'André Breton. feu de l'un i de l'altre dos signes algebràics o dos ideogrames xinesos; referiu el primer al missatge del Martegal i el segon al missatge del Carolopolità; vegèu, comparèu, mesurèu la reeixida diversa, el paper literari oposat als dos missatges. No haurèu pas alcançat veritats primícies, però haurèu fet una bona gimnàstica de cambra. El pensament es un moviment o un resultat; no prenguem l'un per l'altre: resta ben entès que jo no dono aquí res més que moviment, i no pas un resultat. Heu's ací en presència dues figures oposades: un neo-classicisme, un neo-romanticisme igualment hiperbòlics. Un neo-classicisme que no ha dat res en matèria d'art, un neo-romanticisme que representa la absència mateixa del pensament per reflexió. Ja no cal dir que les meves habituds i les meves simpaties tenen moltes més direccions comuns amb el primer que no pas amb el segon. En el terreny del surrealisme jo no bastiré mai una casa, ni un senzill quiosc, mentre que en el terreny del classicisme crític, si jo no tinc un domicili, tinc, quan menys, propietats, en les quals cullo ví, que venc més o menys, i que si no el venc me'l bec: el ví que venc son els meus escrits, i el que bec son les meves lectures. Però quan es tracta de traçar triangles per dibuixar una carta, jo prenc el terreny de més comoditat, sigui vinya, pedrola o landa. El surrealisme es avui el punt millor per fer la fixació de la ruta Rimbaud; que, després de tot, hi passa; una ruta que, sens dubte, no mena enlloc, però des de la qual hom gaudeix de bones vistes.

(TRAD. A. E.)

ALMANAC

DEURE I RESPONSABILITAT.
—No sé si són molts els homes de ploma de Catalunya, redactors col·laboradors de diaris polítics que, en escriure, senten opresa la seva destra pels mils i mils d'esguards dels llegidors que a l'endemà cercaran a la fulla el seu mot d'ordre; les mils i mils de consciències, d'intel·ligències innomenables i joves a qui el

seu article aportarà un brí d'opinió, de fe, de caràcter, de determinació per a llur voluntat. No sé, dic, si són nombrosos els escriptors nostres a qui un rigorós sentit del deure propi i de responsabilitat fan escandallar idees, judicis i mots talment com un home assenyat curaria de fer passes dalt d'una renglera abocada a l'abís. Però si puc dir,

amb proves a les mans, que són massa entre nosaltres aquells que desen del tot aquesta responsabilitat i aqueix deure per fer de l'honorable eminència on se situen un entarimat d'Arlequí inconscient.

Hom no troba, per exemple, damunt les planes del seu diari l'ampla, apassionada, noble ressenya d'un vast moviment polític contem-

porani, el seu origen, les seves bifurcacions. el seu desenrotllament, les seves possibilitats o la manca absoluta de relació que guarda amb altres moviments que els ignars són menats de comparar amb ell. Una semblant informació allisonadora, de suggestió emulativa, hom no l'ha vist mai, encara, entre nosaltres. En canvi, cada dia són servides a l'avidesa política dels catalans, prou donats a l'eixorca brometa, a l'arbitraria vivor, a la descordada indisciplina, mots i propòsits crítics desproveïts de tot control, de tot previ honest ensenyament. Hom va al diari, i prenent el nom que més ha sonat durant el dia, o una aversió personal, o el tarannà literari més fàcil, escriu: «Farinacci, Farinacci... això sona a farinetes...», o una cosa similar. Demà, cinquanta mil, cent mil catalans a qui l'escriptor encisa repetiran el trist acudit; avorriran el nom i l'home que el porta; es mofaran de la seva passió, descuraran d'estudiar el significat de la seva política i el rigor de la seva posició malgrat ésser—oh paradoxa!—paral·lela, dintre el moviment nacional-feixista italià. a la que el mateix diari on aquells mots sortien representa en el moviment patriòtic

I tal com s'esdevé amb el tracte de problemes aliens, passa a l'encarar persones, actualitats o problemes nostres. Idees, raonaments, rigor i voluntat poques; broma, broma sí, tanta com en vulgüeu, que la cosa es passar el temps.

S'han de rebentar les formes d'un patriotisme? Molt bé; ens ho empendrem tot fent broma—una broma sense conseqüències, que no té res que veure amb l'humor o amb el cinisme;—peró com que les bromes o les burles fan com les processons, i allò altre: «qui mana, mana», ve un dia que a una banda hom veu provocador allò de la qual cosa s'ha cansat de riure i que les rialles soles no han endolcit, i a l'altra l'home que s'ha trencat de riure i al qual ara toca de dissimular.

Dol, però, encara més que aquesta simple constatació d'una tàctica impolítica, només negativa, sense cura dels valors positius de tot patriotisme, considerar l'estrall moral que una semblant desmoralització

aporta, a la llarga, al poble que l'usa o al qual els escriptors l'han servit.

Es cosa clara; totes les pàtries, tots els Estats són iguals, i idèntics tots els patriotismes, tots els organismes a través dels quals es manifesten. Una pàtria reix emprant els mètodes, les forces, els organismes dels quals altres pàtries es serviren o empraren abans d'ella o dels quals es serviran després; és a dir, oposant a un ideal un ideal propi igual; a una realitat l'antagonisme d'una altra realitat exacta; a una força una altra força positiva; a la passió dels altres la pròpia passió. Si hom empra, però, pel seu plet les armes soles del ridícul, de la mofa, de l'escepticisme i de la ironia universals desfermades, ço que és dir, tota una tàctica anarquitzant, o d'epicúric bon vivent, com podrà pretenir que el producte de la seva obra sigui l'afermament d'un patriotisme, la cristallització d'una idea estatal?

.....
.....
.....

No cal pas que continui aquest raonament per a demostrar el pendent per on mena una tàctica patriòtica que, de temps, de massa temps, té del tot estèrils les deus de la nostra potència ètnica. Emprar un sistema de descrèdit anarquitzant no pot aportar en política altra cosa que anàrquics resultats. Hi ha moments en la història dels pobles en els quals l'escepticisme i la ironia, àdhuc com a postulats filosòfics, són un crim moral, és a dir el més gran dels crims.

Vagin en compte els escriptors, sobretot els escriptors polítics, de ben triar els seus motius i judicar la vida que passa i els actes dels altres que ens podrien ésser exemplars; curin d'encarrilar les seves idees o de no emetre'n d'altres que aquelles que puguin contribuir a la creació d'una potència moral, de seny i de voluntat; de deure, de responsabilitat i de sacrifici. No pretenem una severitat de Ku-klux-klan, no; però cal que tots aquells que no vulguin ésser assenyalats després com a corruptors de la república, vull dir, del jove pensament i voluntat de la república, escandallin des

d'ara ben prim el fons, el to, l'abast dels seus escrits.

Per a nosaltres, encara la vida és cosa seriosa i exigeix ésser menada amb austera dignitat. Riure no ens és permès. Ens cal ésser fortament dignes amb nosaltres mateixos, formant-nos un caràcter i una voluntat diamantins; cal que ens portem dignament amb la col·lectivitat que cerca en nosaltres la regla per servir els propis ideals. Ens cal dignitat per a viure i dignitat per a ensenyar.

JOSEP CARBONELL

(De *La Veu de Catalunya*.)

FREUD I EL FREUDISME.—Altres vegades hem comentat aquest tema que figura a l'ordre del dia de totes les discussions literàries.

Esmementem avui els comentaris recentíssims d'Edmond Jaloux i de Jean Hytier i traduí, de Jacques Rivière, els tres grans descobriments que atribueix a Freud:

I.—Existència de l'inconscient psíquic delimitat com un dimoni que pot ésser explotat partint del conscient i que cal que ho sigui si volem comprendre el conscient.

II.—La existència d'una activitat que redueix o deforma la nostra espontaneïtat obscura dins la consciència. El somni és una mena de compost o de compromés entre les tendències rebutjades que tornen per força i les tendències representatives del veritable jo les quals continuen executant-se mitjançant la censura deformadora.

(Tenir consciència, defineixen els escoliastes, és ésser hipócrita. L'esperit humà es juga ell mateix una vasta comèdia).

III.—La teoria de la sexualitat. Es d'origen sexual tot el que en els somnis sembla disfressat. El conjunt de tendències espontànies i inconscients *de l'ésser* es confonen amb l'instint sexual que no cal confondre amb l'instint de procreació ni amb l'activitat pròpiament genital. Del seu caràcter general, Freud en diu *Libido*.

AL MARGE D'UNA NOVEL·LA.—Aprofitant l'avintesa d'haver-se publicat una novel·leta interessant

d'En Puig i Ferrater, En Carles Pi Sunyer ha publicat un article del qual ens plau copiar els següents conceptes curïosos:

«La nostra societat literària i artística d'avui no està integrada per individualitats; està organitzada per grups. Es aquest un mal pregon. Treu influència als escriptors damunt del poble. Crea una mena de casta a part que ignora o vol ignorar tots els esforços fets més enllà dels petits horitzons de cenacle. I porta a la mútua hostilitat. Encara que sembli paradoxal, no hi ha figura geomètrica més agressiva, en la seva reclusió, que un cercle perfecte. Totes les accions de fora hi reboten, cap influència troba una escaleta per entrar a dins. Sempre serà millor una societat, imperfecta, però diversa i accessible. plena d'angles i d'arrestes, cantelluda i poc afinada, si en ella hi ha, entre uns sortins i altres, contactes, encaixos, lligams, relacions, que no una societat feta com d'esferes metàliques, hermètiques, isolades, hostils, que arribin a sentir naturalment, una per l'altra, la repulsió que prenen les masses en carregar-se d'electricitat igual.

No volem pas dir que per una mena d'unió sagrada la crítica hagi d'ésser exclosa. Fóra una posició suïcida. Al poc temps d'un beat i ximple optimisme, ens trobariem al capdavant del pendent d'una decadència irreparable. Quelcom d'això potser havia començat a succeir. Sempre veurem útil la crítica, per dura que sigui, si és justa i honesta. Però la discussió lliure i ampla és tot el contrari de la segregació àcida de les rivalitats de grup. Les foguerades individuals, encara que molt sovint pequen d'injustes, serveixen d'estímul i fonamenten revisions. La costa trista és les mesquines hostilitats de capelleta, les reaccions agressives, que recorden els reflexes dels protozoaris quan una acció externa irrita la membrana que els separa del món.

Fa uns anys, las obres catalanes, malgrat una certa qualitat barroera, natural en tots els inicis, estaven més amarades de passió. Jugaven tragèdies veritables homes de carn i d'ossos, amb sang a les venes, i

amb idees, esperances, generositats i contradiccions humanes. Avui, tots ens esforcem en encongir el teatre i fer moure en un petit escenari de titelles de fusta uns ninotets correctes, que s'han venut l'ànima per la finor i la pulcritud, substituïm-la amb la freda correcció estricta, el sentimentalisme idíllic d'una natura amable, o la frisança eixorca de la sensibilitat a flor de pell. Perquè com a resultes d'un excés mal paït de correcció mesura, excepticisme, finor, elegància i altres trucs respectables que hom inventa per convertir-nos en un poble civilitzadíssim anem tornantnos tan «clàssics», que aviat de tan arrodonits i polits, no hi haurà per on agafar-nos.

Tornant propiament a la literatura, no és difícil remarcar, encara agreujada aquesta mateixa tendència a la preponderància absorbent de la perfecció formal. Estem en ple predomini de la petita plaqueta bufona. Molta composició ordenada, molt cisellament meticulós i un avar estalvi d'ànima. Ens agrada certament un llibre bell i intel·ligentment compost, cosa que representa un testimoni de gust i es garantia de curiosa revisió del text. Però cal afegir que més que el paper de fil, que la generositat en els marges i que la presentació i la decoració, pesen les idees i les passions. Menys encara reneguem d'un estil treballat. No tothom pot tenir un estil clar, net, sobri, tallat genialment en bona fusta, a cops de destrat. Devem ésser molts, els que l'escriure ens costa una aspra lluita per l'expressió. Estil és esforç, i tot esforç és noble. Ens plau que les mans que escriguin no ho facin d'esma, com una feina enllestida sense amor; i també que siguin netes i polides. Però mai creurem que per escriure es necessiti brillant-se les ungles amb un polissoir de manicura, i sobretot que per a no desentonar, per conservar l'elegància de la línia, per a no perdre el glaçat maquillatge d'un classicisme acadèmic, s'hagin d'ofegar el crits sincers i apassionats, i castrar voluntariament la força d'expressió d'una literatura, que de natural és intensa i viva.

QUADROS F. CAMPS.—Es un

a turmentat, però a estones sembla que ho fingeixi. Es, sobretot, un treballador intel·ligent. Es, sens dubte, un pintor que s'està cercant a si mateix. Dels seus quadros, hom comença buscant-ne la realització i acaba, indefectiblement, escorcollant-ne la intenció; que sempre es honradíssima. Crida la atenció el fet que En Camps, en el fons, sigui un instintiu que doma la direcció de l'instint fins a dissimular-lo; la qual cosa li comporta una més gran despesa d'intel·ligència, sense que sempre aconseguixi velar la força de l'instint que li clivella les realitzacions. Es un dels cassos de baralla més curiosa de la nostra pintura.

EL PROFESSOR RICHET.—

Aquest hoste il·lustre, la saviesa dels anys del qual ha merescut les més altes consagracions, ens ha fet la mercè de la gràcia sense la qual la saviesa seria eixerreïda.

Gràcia que no coneix fatiga: curiositat de la vida, entre la ciència i les belles lletres, humanisme del cor i del pensament.

Joventut venerable, diríem.

CAL ESMENTAR:

— «Poesia xinesa», per Apeles Mestres; i deplorar, tot i agraint la aportació, la superficialitat de la tria i el vuitcentisme del pròleg, escrit pel compilador. En ell es fan afirmacions i comparacions d'un mal gust còmic, s'obliden noms i esments d'escriptors catalans que han parlat i fet conèixer entre nosaltres l'art escrit xinès, i àdhuc l'han recreat en llengua catalana. (1) Si aquesta tria i aquest pròleg banals, en lloc de dur el nom del seu autor portés el d'un autor jove, les censures haurien rajat a doll. Ara, no creiem

(1) Altrament és fàcil la documentació abundant de la *History of Chinese Literature* d'Herbert Giles i la vulgarització literària del tema arriba a gentileses com la composició francesa de la història de la passió amorosa de la princesa Yang i als copiosíssims comentaris de periòdics i revistes entre els quals esmentarem només l'assaig d'Alberto Castellani al darrer número de la revista *Il Contemporaneo* de Torino en el qual son estudiats els procediments de diverses interpretacions italianes de poesies xineses que figuren també en el recull del senyor Apeles Mestres.

que passi així. I com a comentari a aquest volum i al pròleg d'Apeles Mestres, ens plau obrir un altre volum: «Sur des lèvres japonaises», per Kikon Iamata (edicions «Le Divan», i enfrontar amb el pròleg susdit el pròleg de Paul Valéry que prefacia aquest darrer, i que traduí a continuació:

«Mlle. Chrysanthème: Que teniu dues pàtries, dues llengües, dos jocs de pentinats i de vestits, i que, en fi, sou tan íntimament doble en la vostra essència, aquesta extrema diferència, present en cada gota de la vostra sang, us suggereix de transportar en un dels vostres dos llenguatges, alguns contes i alguns poemes, escullits entre els tresors literaris de l'altre. Pertanyia a Paul Claudel de presentar als francesos el vostre bell petit recull de llegendes i de poesies japoneses. Però Claudel es troba al mig de les ruïnes de Tokió. No hi ha—diu—ni grandesa ni bellesa en aquesta destrucció, sinó tristesa fantsols. El nostre gran amic, que posseeix tan profundament la coneixença de l'Est, hauria fet admirablement per la vostra obra això que jo faig com puc. Ni els meus ulls ni el meu esperit no han considerat mai les coses de l'Orient llunyà. Prou en tinc amb la estranyesa que ens volta i amb les bisarreries que ens constitueixen. I hem sembla que si la costum no afeblís la inquietud, la estranyesa, el divertiment i l'horror que les nostres habituds, les nostres figures, i àdhuc les nostres funcions vitals, i el mateix so de la nostra veu deurien produir-nos, ens trobaríem a cada instant en un món d'un «exotisme» inesgotable. Es per això que he recercat instintivament en la vostra antologia tot allò que conté de més pròxim, i que és pura i simple poesia. Les civilitzacions en refinar-se arriben a formes poètiques molt breus. Han après que els llargs poemes es trenquen i es resolen espontàniament en llurs fragments més preciosos. Un llarg poema conté sempre quelcom més que poesia. Les petites peces que vos ens ofereixu son de «l'ordre de grandària» d'un pensament. A voltes aquest pensament es redueix tan graciosament a una expressió d'una simplici-

tat absoluta, que pot confondre's amb un tremolor, un murmurri, al pas d'un perfum pel vent. Els poetes de l'Extrem-Orient semblen mestres en l'art de reduir a la seva essència el gaudi infinit d'ésser emocionat. Amb una paraula llancen l'ànima en l'éxtasi. Us confesso que ignorava (entre moltes altres coses) que, al segle VIII, ja estaven en estat de produir i de fer gustar aquests petits fruits deliciosos. Al temps del Kojiki i d'aquesta tendra confessió d'amor que fa a l'Emperador Soukouna la Emperadriu Iakami, nosaltres estàvem sota Pepin (si no m'error), i ben lluny de la delicadesa. Hi algú que no se sent afalagat per aquesta qualitat exquisida. N'hi ha i tot que la condemnen i que pretenen que serveix per enervar els coratges. Els cervells closos creuen que el gust extremat no s'acorda amb la energia. L'exemple del Japó deuria fer-los-hi veure que les més suaus delectacions, l'estudi infinit d'una bella nit encantada pel fi creixent de lluna no son incompatibles amb el culte de la puixança i de l'esclat del Sol Ixent. Hi ha, doncs, entre les gràcies de la vostra obra amable, algunes reflexions i alguns ensenyaments a recullir. Tinc la certesa que no seré jo sol a remerciar-vos d'un treball que vos ereu meravellosament única a poder fer.»

I traduí, també, un poema del volum, escullit a l'atzar:

LA LLUNA DE LES QUATRE ESTACIONS

En el jardí on floreix el pruner,
al cim emboirat on s'apleguen els pètals
[del cirerer
la lluna d'una nit de núvols, llum de primavera.
[vera.
Les fulles cauen dels arbres, la pluja rodola,
freda damunt el flanc nú de la muntanya.
Damunt la gelada blanca i la neu, reflexe
Ah! coses abandonades! [de lluna:
Una mica massa d'hora, rossinyol, has fet
[oír el teu cant primer.
Des del coixí on espero la nit fresca, t'espero.
[colto.
Per la porta entre-oberta, s'esmuny l'ombra
[bra de la lluna.
Escorrent-se entre les amples fulles del
[paulownia,
una claredat en la palidesa d'un crepuscle
[de tardor.
Llunes de les nits que jo espero,
Ah! quantes nits encara, us contemplaré,
[variades?

— La visita de Valle-Inclán. El repàs que hom ha intentat fer de la

seva obra i el gust de temps mort que hi em trobat.

— *El Vocabulari de l'art de la navegació i de la pesca* de J. Amades i Emerencià Roig.

— *L'Empordà i la Crònica d'En Muntaner* excel·lent monografia cenyida de doctrina i animada de bell estil, per Carles Rahola,

— *El Dret Civil vigent a Catalunya*, per Antoni M.ª Borrell.

— Dos llibres de la substanciosa col·lecció de *La Phalange*, dirigida per Jean Royère: *Le litre et l'amphore*, recull d'assaigs i articles del malaguanyat Jean Florence i *Clartés sur la poesie*, comentaris aguts i encoratjadors d'àmplies perspectives del pensament, pretextats a base de l'obra d'alguns grans lírics, per Jean Royère.

— El tò de la *Bibliothèque universelle et Revue de Genève* en deixar a la rúbrica *La crònica internacional* determinats temes de nacionalisme i de política.

Assenyalem especialment el comentari d'Alfred Zimmern (n.º de març de 1925).

— El plaer de constatar amb motiu de la nova edició del llibre de Gustau Schlunbeyer *Expedition des Almugaveres ou routiers catalans en Orient*; la valor documental essencialíssima i imprescindible dels treballs del Dr. A. Rubió i Lluch.

— Els articles *Lo sviluppo della pittura catalana* i *La pittura catalana: sguardo d'insieme* signats per el nostre amic Cesarino Giardini al periòdic de la corporació nacional italiana de les arts plàstiques *Le Arti plastiche*, de Milán num. del 16 i de l'1 de febrer prop-passat.

— La nova revista anglesa *The Calendar of modern Letters*.

— El fet, silenciosament revelador de moltes coses, de la divulgació sense trucs comercials de les reiterades edicions de *La Tradició catalana* del Doctor Torres i Bages.

— La nova revista castellana *Plural* en les pàgines de la qual retrobem els noms dels propulsors de l'ultraisme. Esmentem d'una manera assenyada la col·laboració de Guillermo de Torre.

Editorial Catalana, S. A.

Rambla Sant Josep, 16, pral.

BARCELONA

BIBLIOTECA LITERÀRIA

Les millors obres dels autors catalans i
les mes famoses de les literatures estran-
geres traduïdes pels nostres més il·lus-

: : : : tres contemporanis : : :

Societat Catalana d'Edicions

Administració:

Llibreria Puig i Alfonso

Plaça Nova, 5

BARCELONA

Venda a totes les llibreries

"Els Nostres Classics"

Biblioteca de divulgació
dels antics autors catalans

4 volums anuals de 160 pàgines
acuradament editats

Subscripció:

Edició corrent 14 pessetes anuals

Edició en paper de fil 48 pessetes anuals

Exemplar solt 3'75 pessetes

Lloc de subscripció:

LLIBRERIA ITALIANA

Rambla de Catalunya, 125

RAMON SUNYER

JOIER

Corts Catalanes, 643

JOAQUIM HORTA

IMPRESSOR

GIRONA, 11

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL

Administració: Rambla de Catalunya, 125 - Telef. 850 G.

SUBSCRIPCIÓ TRIMESTRAL

Barcelona	2'50 ptes.
Fora	3'00 »
Quota de protector	15'00 »
Quadern senzill: 0'50 ptes.	

Tarifa d'anuncis per inserció

1 pàgina	50 ptes.
1/2 »	28 »
1/4 »	15 »
1/8 »	8 »

Publicacions de LA REVISTA

Darrers llibres publicats

<i>La Gesta dels Estels</i>	de J. SALVAT-PAPASSEIT	volum 53 de la Colecció
<i>La Joia del Camí</i>	d'ANTONI CLOSAS	» 54 » »
<i>L'Emotivitat Popular en el Cançoner de Catalunya</i>	de J. FORNELL	» 55 » »
<i>Entre la Crítica i l'Ideal.</i>	de J. M. LÓPEZ-PICÓ	» 56 » »

A PUNT DE SORTIR

Assaigs sobre els moviments socials a Catalunya en el segle XIX
per Manuel Raventós : Recull d'articles de J. M. Capdevila

LA REVISTA porta publicats 56 volums de la Colecció General, 6 volums de Lírics Mundials, 2 volums d'Escrits Polítics, 4 volums d'Artistes Catalans Contemporanis, 1 volum de Teatre i 2 Almanacs, formant un total de 71 llibres.

LLIBRERIA ITALIANA

DIARIS, REVISTES, PUBLICACIONS i LLIBRERIA GENERAL

Rambla de Catalunya, 125-Tèl. 850 G.-BARCELONA

NOVETATS

«Anthologie de la Nouvelle Poesie Française» Ptes. 9'00	MAURRAS: <i>Barbarie et Poesie</i> » 6'75
FAGES: « <i>Tamarius i Roses</i> » (poesia) » 3'00	PAPINI-PANCRAZI: « <i>Poeti d'oggi</i> (1900-1925)» » 8'00
MAURRAS: « <i>La Musique interieure</i> » » 4'00	SALETA: « <i>A l'ombra del camí</i> » (poesia) » 5'00

GUIA CATALANA DE FERROCARRILS

Indicador general d'autòmnibus i altres vehicles de
transport públic de passatgers a tot Catalunya

Es publica cada mes

Preu: Una pesseta